

VELE WEGEN LEIDEN NAAR TONGA

Na maandenlang gerieflijk dagtochtzeilen door Frans Polynesië gaapt nu een leeg stuk oceaan voor de boeg van Bram Stevens en Vivian Oskam. Vanaf Bora Bora zijn er 1300 mijl te overbruggen naar Tonga. Onderweg zijn er mogelijkheden om te stoppen, maar gemakkelijk zijn deze niet.

TEKST VIVIAN OSKAM
FOTO'S BRAM STEVENS EN VIVIAN OSKAM

Mooie architectuur in groen Rarotonga.

Bijna in Rarotonga, nog even trekt de wind hard aan.

“Weten jullie al waar je onderweg stopt?” In de jachtclub van Bora Bora wordt er druk gediscussieerd en afscheid genomen. Hier splitsen de wegen. Enkel kiezen voor de directe route naar Tonga, met eventueel een pauze bij Aitutaki, Palmerston of Niue. Een grote groep gaat noordwaarts langs de gemakkelijke stapstenen Suvarrow en Samoa. Zuidwaarts is er ook een mogelijkheid de lange tocht op te hakken in etappes, maar de haven en inklaargelden van Rarotonga klinken niet aantrekkelijk.

Bonusmijlen

De afwezige passaat laat ons de beslissing voor ons uit schuiven. De abnormaal rustige omstandigheden zijn een uitgelezen kans om de twee laatste, moeilijkst toegankelijke eilanden van Frans Polynesië te bezoeken. Zonder een keuze te hoeven maken, komen we eilandhoppend al 130 mijl verder westwaarts. Maupiti, het knappe stiefzusje van Bora Bora, wordt bewaakt door de normaal beruchte pas. Vlak langs de hoge krullers op het rif glippen we pijnloos haar schitterende lagune in. Op het steile eiland zijn geen banken of supermarkten, maar genoeg prachtige uitzichten en vriendelijke inwoners met groenten, fruit en fietsen. We zwemmen met metersgrote mantaroggen. Alsof dat nog niet fantastisch genoeg was, worden we getraakteerd op een wonderbaarlijke ontmoeting met een koppel bultrugwalvissen vlak naast de bijboot.

Na een week van hoogtepunten is er nog steeds geen wind en geen beslissing. We spinnakeren en motorzeilen een etmaal verder naar Mopelia, het volmaakte Stille Zuidzee atol. De smalle wildwaterbaan, die hier de ingang vormt, ziet er spannender uit dan hij is. Er staat vier knopen stroom tegen. Langzaam maar zeker duwen we *Duende* erdoorheen. Dit afgelegen paradijs heeft elf inwoners, die dol zijn op bezoek. Samen met de aanwezige zeilers organiseren ze een overdadige potluck van versgevangen kreeft, sushi en geroosterde vis met chocoladetaarten en live muziek toe. De eerste twee etappes waren echte bonusmijlen.

De wind kiest

De passaatwind is terug van vakantie en hakt eindelijk de knoop door. Onze favoriete route recht door langs de Cook eilanden Aitutaki en Palmerston heeft door geruchten van voorgangers veel van zijn aantrekkingskracht verloren. Medezeilers zijn vastgelopen in het ondiepe kanaal van Aitutaki. Met onze twee meter diepe kiel kunnen de krappe 2,20 meter bij springtij hoog-

water ons niet geruststellen. Anderen hebben dagenlang gekruist tegen een westenwind, die het onmogelijk maakte te stoppen bij Palmerston. Op de noordelijke route waait de zuidoostpassaat wel erg stevig rond het populaire atol Suvarrow. Dat maakt niet alleen de tocht en het aanlopen lastig, maar ook het verblijf. Op de winderige ankerplaats kunnen zeilers dagenlang niet behoorlijk van hun boot af.

Zuidwaarts naar Rarotonga is korter en de enige etappe met minder dan 25 knopen in de voorspelling. Daarmee draait de wind ons voorkeurslijstje op het laatste moment radicaal om. Vrienden sturen ons een enthousiaste mail uit de haven van Rarotonga. Het hoofdeiland van de Cooks klinkt bezienswaardiger dan het zoveelste atol. Flora heeft natuurlijk de belangrijkste stem in het keuzeprocess. Onze 22 maanden oude onderzoekster raakt snel gefrustreerd als ze niet kan rondrennen. Voor haar houden we de oversteken het liefst zo rustig en vooral zo kort mogelijk. De zuidelijke route wint.

Armadazeilen

Het orkaanseizoen jaagt zeilers als een vlucht trekvogels door de Pacific. Ingevoegd in de grote stroom naar Nieuw-Zeeland zijn we niet meer alleen op de oceaan. We bekijken dezelfde gribfiles, delen dezelfde pot-lucks en varen op dezelfde gunstige momenten lagunes uit. Met een kleine armada van zes boten spoelen we Mopelia uit. Ik moet toegeven dat het eigenlijk wel gezellig is. *Duende* is zoals gewoonlijk de allerkleinste boot, wij vertrekken als eerste om maximaal gebruik te maken van het goede weer. Eén voor één zien we iedereen op de AIS opduiken. We maken een praatje op de marifoon totdat ze weer buiten bereik zijn.

Het nadeel is dat we normaal gesproken dik tevreden zijn met 5,5 tot 6 knopen snelheid. Nu we genadeloos voorbij worden gespeerd, voelen we ons klein. Terwijl Bram alle zeilen bijzet om voor het donker aan te komen in Rarotonga, horen we via het dagelijkse radionetje dat men zeil mindert om niet te vroeg aan te komen. Wij hebben nog een lange dag worstelen voor de boeg. De aantrekkende passaat schiet boven de 25 knopen en dreigende golven worden hoger. Met geknepen billen houden we de aanvechting tegen de gereefde kluiwer te wisselen voor de fok en het 3e rif te zetten. “We moeten zes knopen blijven varen.” In de vallende schemering kan ik nog net de smalle haveningang ontdekken. Onze armada in de haven geeft via de marifoon aanwijzingen over de invaart. Opgelucht laten we binnen de havenkom het zeil zakken en zoeken op de tast een ankerplekje.

Gedoooplek

Elk nadeel heeft zeker ook zijn voordelen. De havenmuur waar zeiljachten Med-mooring-style aan liggen is vol. De havenmeester geeft ons toestemming om voor anker te blijven liggen. Dat blijkt een geweldige troostprijs te zijn. “Jullie hebben de beste plek”, verzuchten onze vrienden

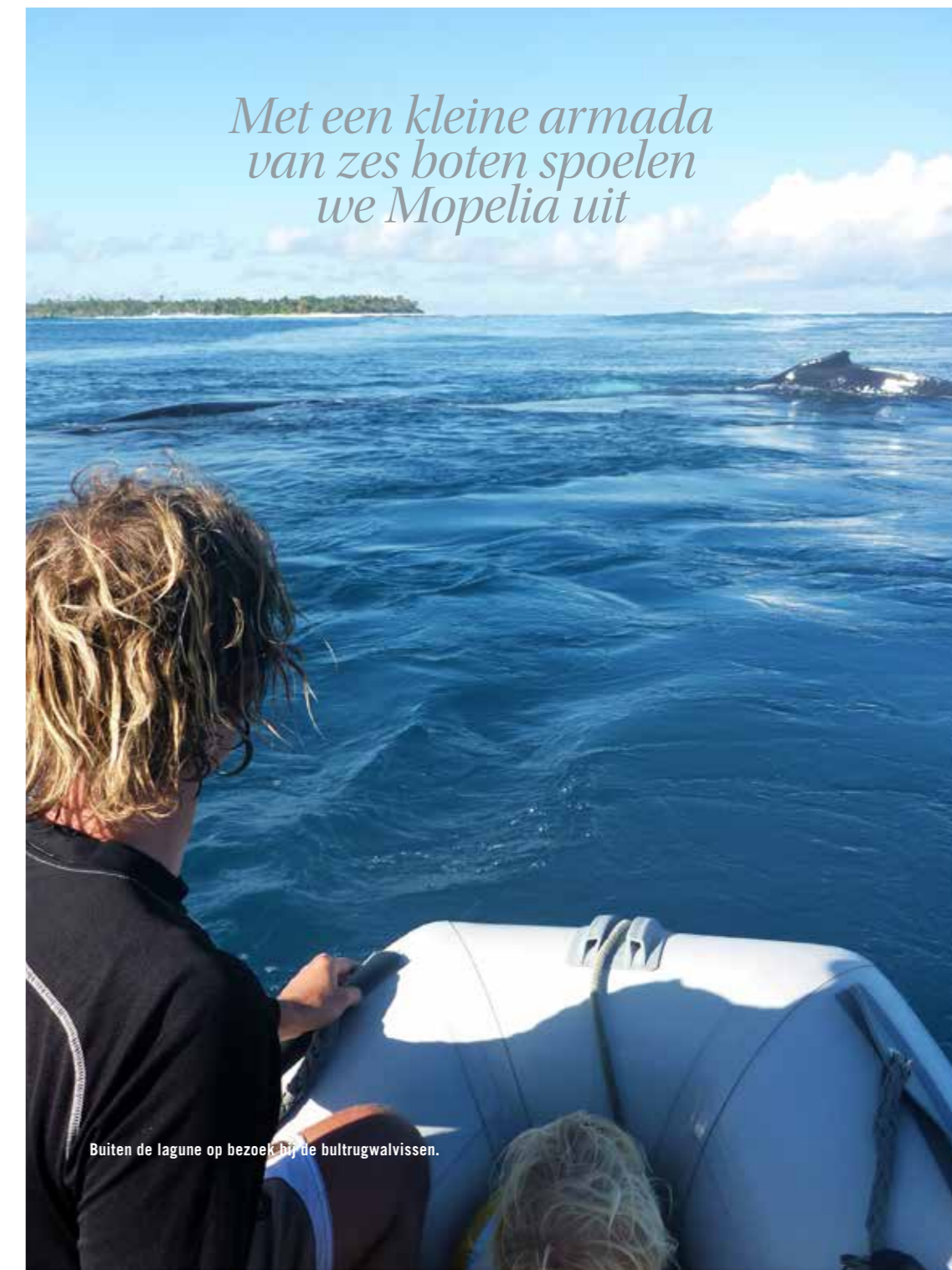
Er staat een frisse passaat.

De smalle, snelstromende pas van Mopelia.

Een rijke potluck met verse kreeft en vis.

Met een kleine armada van zes boten spoelen we Mopelia uit

Buiten de lagune op bezoek bij de bultrugwalvissen.

Nog zo'n mooie villa.

vertrekkers cookeilanden

aan de muur. Hun boten worden als willoze eendjes meters heen en weer gesnokt door de deining die de haven inloopt. Een krabbend anker zou een doodsmak tegen de muur betekenen, een brekende lijn complete chaos. Sommigen durven hun boot niet eens achter te laten voor een wandelingetje.

Onze enige zorg is het bevoorradingschip, wat met zijn draaicirkel onze ankerplek weg zal vagen. "Als we maar niet naar De Muur moeten." Maar de gevreesde muur blijft vol. In een zijarm van de haven parkeren we *Duende* vlak voor de lokale vissersbootjes. Met twee extra ankers proberen we zoveel mogelijk vaarweg vrij te houden. De vissers mopperen bij het havenkantoor dat ze 's nachts niet goed kunnen uitvaren. Gelukkig vinden we een oplossing door een paar hoofdlampjes aan onze ankerlijnen te knopen. De paar dagen dat we gedooft worden, liggen we jaloersmakend comfortabel buiten de greep van de deining.

Havenstress

De leukheid-factor van Rarotonga is omgekeerd evenredig met de onrustige havensituatie. De markt is bruisend, we gaan gezellig uit eten en de huurauto's zijn te goedkoop om er geen gebruik van te maken. Vlak voordat de gribb ons dicteren ons vertrekkklaar te maken, kunnen we als grande finale de beroemde Cross-Island-Track lopen. In vier heerlijke uren klimmen we van kust tot kust over een steile bergrug met ongerepte jungle.

De haven doet er tot het laatste moment alles aan de balans naar de andere kant te laten doorslaan. Bij terugkomst van de wandeltocht ligt het slappe overblijfsel van onze bijboot op de kade. Een ontplofte naad is de oorzaak. Klem gezeten tussen de vissersboten? We hebben geen tijd om er over in te zitten. Bram maakt *Duende* zeeklaar, terwijl ik zo hard de hitte het toelaat snelwandelen van kantoor naar kantoor via supermarkt en wasserij. De Cook eilanden zijn de eerste in al onze jaren zeilen waar we voor ankeren en autoriteiten moeten betalen. Ik maak kennis

met het kostbare fenomeen 'vertrekbelasting'. Nadat een stoïcijnse douaneambtenaar me ook nog een onvoorziene 35 euro lichter maakt, duw ik in verhitte staat de volgeladen buggy terug. Geen genoeg van groen Rarotonga, maar wel van de haven. Die mening wordt gedeeld. De armada vertrekt weer voor de dikke 600 mijl naar Niue.

Badkuip

"KLABASSHHH!!!" Ik spring op van mijn plek aan de navigatietafel. Spetters persen zich tussen de kajuitdeurtjes. "Gelukkig waren ze dicht", flitst het door mijn hoofd. Ik duw ze open. Een bakje komt me dobberend tegemoet. Een grote golf heeft de kuip tot de rand toe gevuld. De minuut die het duurt voordat alles door de kuiplozing is weggegooid, lijkt een eeuwigheid te duren.

Het is een pittige tocht, de langste etappe onderweg naar Tonga. Binnen een dag of twee bouwt de stevige passaat op naar twintig tot dertig knopen. Het is te ruig om een tussenstop te maken in Beveridge Reef. De verwarde, steile golven maken het oncomfortabel en van slapen komt de laatste nachten niet veel. Het is warm en benauwd in het afgesloten interieur. Flora kan niet veel meer dan zwetend op de bank liggen. Wij eerlijk gezegd ook niet. Met grote moeite maken we in de slingerende kombuis eten klaar, wat ze vervolgens met een gedecideerd "no-no" wegduwt. Het enige waar ik haar goed mee kan vermaken zijn animatiefilms en puzzels op de iPhone. Dan maar even een beeldschermverslaving. Finding Nemo kunnen we na twintig keer dromen. Na vijf lange dagen likken we onze wonden in de beschutting van Niue.

De grootste kleinste jachtclub

Als een enorme bruiloftstaart rijst Niue in twee lagen rechtop uit zee. Daarmee is het de grootste klomp koraal ter wereld, die geen beschermende lagune of haven biedt. De ankergrond is diep en vol koraal. Maar er is een rots in de branding: de kleinste jachtclub ter wereld met meer

VOORTIJDIG EINDE OP NIUE

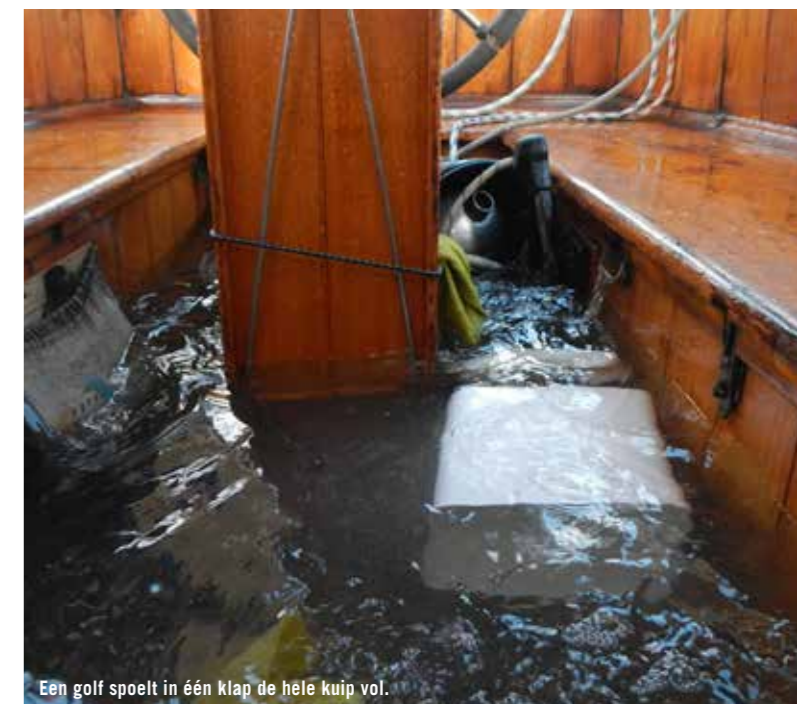
Naast het bijbootparkeerterrein ligt de bijboot te koop van een onfortuinlijke catamaran. We ontmoeten de jonge Noorse schipper in de jachtclub. Hij vertelt het trieste verhaal. Er stond er een matige westenwind toen hij met zijn zeskoppige bemanning aankwam. Vanwege de lagerwal situatie, pakken ze een extra sterke, commerciële meerboei op. De bemanning gaat gezamenlijk van boord. Helaas was hun speciale meerboei niet goed gezekerd. De boot komt los en slaat vrijwel meteen op het rif langs de kust. Ze krijgen de gehavende boot snel op de kade gehesen, maar de schade is al te groot. Eén van de rompen is opengereten en de sailldrive is naar binnen gedrukt. Gelukkig dekt de verzekering de geleden schade. De zeven bemanningsleden komen verdeeld over een aantal bevriende zeilboten toch nog naar Tonga, hun laatste bestemming voor ze de boot in Australië zouden verkopen.

*De verwarde,
steile golven maken
de tocht
oncomfortabel*

Dansshow op de bruisende markt.

Een golf spoelt in één klap de hele kuip vol.

Het meerboeuveld bij Niue.

Een gastvrije jachtclub.

*Alle richtingen
komen weer
samen
in Tonga*

Bijzondere ravijnen en grotten op Niue.

De oceaan heukt op de kustlijn van Niue.

buitenlandse leden dan Niue's gehele bevolking. De gastvrije club heeft zelf geen zeilboten, maar onderhoudt een aantal meerboeien. Als wij zoals gewoonlijk weer als laatsten aankomen en alle boeien lang en breed bezet zijn, worden er snel wat meer bijgelegd. Dé attractie op Niue is aan land komen. Bijboten worden met een elektrisch bedienbare kraan op de hoge kade gehesen. Eerst drop je je passagiers en bagage zo droog mogelijk op de trap. Dan snel de boot aan de haak en ophijzen voordat de deining hem te pakken krijgt. Een speciaal karretje staat klaar voor het vervoer naar het bijbootparkeerterrein. We parkeren de bijboot en nemen een huurauto om de unieke geografie van Niue te bekijken. Bij elke parkeerplaats langs de kustweg wacht een nieuwe verrassing. Een spannende grot, azuurblauwe poeltjes om in af te koelen of prachtige rotsformaties. De indrukwekkende bogen van Talava gloeien in het zachtoranje namiddaglicht.

Reünie in Tonga

Ook al zou ik nog langer van het charmante Niue kunnen genieten, de gribbige westenwind. Het boeienveld ligt dan gevaarlijk aan lager wal, onbeschermd voor de open oceaan. Er zijn nog net twee dagen oostenwind om naar Tonga te zeilen.

Als we de beschermende wateren van de Vava'u eilandengroep binnenzeilen, kunnen we eindelijk ontspannen. Even geen zorgen meer of de boot wel veilig ligt. Via de marifoon begint de grote reünie al. "Hee Duende, hoe hebben jullie het gehad?" Alle richtingen komen weer samen in Tonga. De noordelijke route vertelt over de haaien en massale potlucks op Suwarrow, interessant maar stomend heet Samoa. Op gastvrij Palmerston is men door een plotselinge gevaarlijke deining van de meerboeien weggevlucht. De meesten hebben ook pittige overtochten gehad. De gemaakte routevarianties zijn eindeloos. Alle hadden hun voor- en nadelen, net als de onze. Uiteindelijk leidden vele wegen van het ene naar het andere ankerparadijs. ●

Prachtige rotsformaties op Niue.

Bekijk ook de video op www.zeilen.nl.

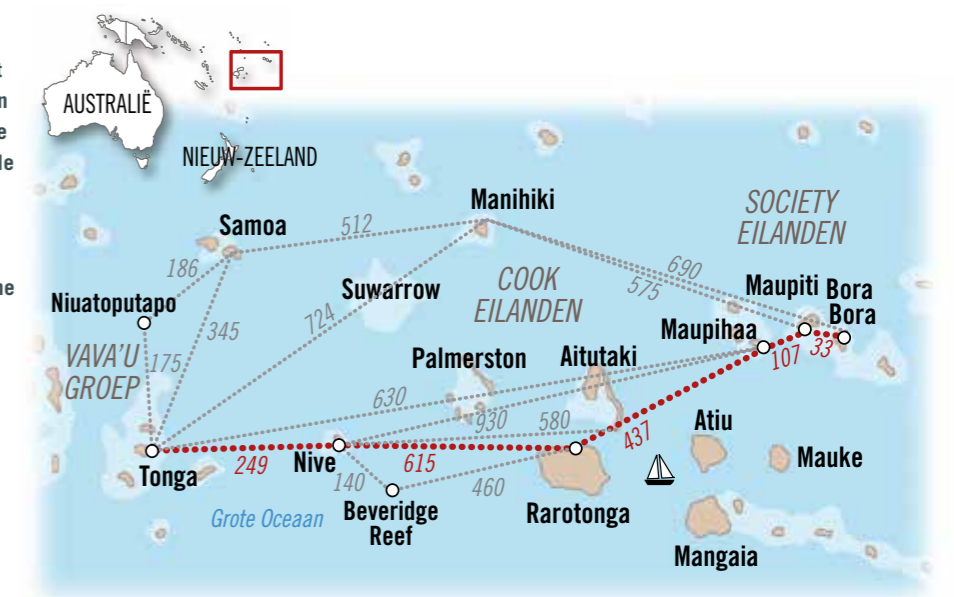
INKLAREN

Inklaren dient op de Cook eilanden en Niue te gebeuren voordat je voet aan land mag zetten. In Rarotonga komen de autoriteiten normaal aan boord langs. Ze blijken niet zo streng te zijn als we verwachtten. De dienstdoende official vraagt ons van te voren de groente en fruit in de koelkast te verstopten, zodat hij ze niet ziet bij inspectie. Vervolgens bespuit de gezondheidsdienst het interieur met een goedje dat ruikt als luchtverfrisser. Omdat we voor anker liggen, doen we het papierwerk van douane en immigratie op de kade. Op Niue maak je via kanaal 16 een afspraak met deze ambtenaren, die je ook op de kade ontmoet.

Niue is de helft zo goedkoop als de dure Cook eilanden. Beide hebben de Nieuw-Zeelandse dollar als munteenheid. Op Niue zijn geen pinautomaten, neem dus genoeg Nieuw-Zeelandse dollars mee. In nood kun je zeer onvoordelig geld wisselen of met een creditcard tegen 8 procent kosten geld opnemen bij het autoverhuurbedrijf. Het vaste bedrag vertrekbelasting betaal je in beide landen ongeacht hoe lang je er verblijft.

KOSTEN

De kosten op een rijtje (in euro's):	RAROTONGA	NIUE
Quarantaine/Gezondheidsdienst	15,- (spuitbus)	7,50 (vuilnis)
Vertrekbelasting	40,- per volwassene	20,- per volwassene
Douane	35,-	0,-
Havengelden, per dag	1,40 per meter	9,- 1e dag gratis

DE ROUTES

	MIJL	UREN	GEM. SNELHEID IN KNOPEN
Bora Bora – Maupiti	33	8,5	3,8
Maupiti – Mopelia	107	29	3,7
Mopelia – Rarotonga	437	81	5,4
Rarotonga – Niue	615	117	5,3
Niue – Tonga	249	52	4,8